

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

**80 МІЖНАРОДНА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

*“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування людства
у XXI столітті”*

Частина 4

10–11 квітня 2014 р.

Київ НУХТ 2014

22. Філософські погляди Інокентія Гізеля

Іван Стандратюк, В. Павлов

Національний університет харчових технологій

Інокентій Гізель – яскрава і неординарна постать в духовному, соціальному і політичному житті України ХІІ ст. Відомий релігійний діяч. Був настоятелем низки монастирів та архімандритом (у 1646–1683 роках) Києво-Печерської лаври. Керував бібліотекою лаври та її видавництвом. Працював професором і ректором (у 1646–1650 роках) Києво-Могилянського колегіуму. Автор праць релігійного змісту. Філософські погляди професора викладені у його двох основних роботах – «Твір про всю філософію» і «Мир з богом чоловіку». Перша праця – це авторський філософський курс, який І. Гізель викладав студентам Києво-Могилянського колегіуму у 1645/46–1646/47 навчальних роках. Написаний латинською мовою. Він досить великий за обсягом і складається із чотирьох частин: діалектики, логіки, фізики і метафізики. Важливою складовою цього курсу є трактат «Про душу». Друга гізельська праця – трактат «Мир з богом чоловіку» – написана церковно-слов'янською мовою. Тут викладені основні положення християнської моралі.

Філософські погляди І. Гізеля мають виражений релігійний характер з домінуванням позиції об'єктивного ідеалізму. В центрі його філософської конструкції знаходиться Бог, який позбавлений будь-яких антропологічних характеристик. Він є першопричиною буття світу і людини. Багато уваги філософ приділяє ставленню людини до Бога. І. Гізеля можна вважати одним із перших українських богословів і філософів, хто намагався цілеспрямовано використовувати інструментарій схоластичної філософії при раціональному осмисленні специфіки буття людини у світі і її ставлення до Бога. Належну увагу філософ приділяє не лише власне релігійній проблематиці, а й чинникам матеріального характеру, що впливають на людське життя. Так, в трактаті «Про душу» йдеться про особливості будови і функціонування тіла людини, його фізичні і фізіологічні параметри, умови тривалості людського життя і причини смерті.

Важливою особливістю філософських поглядів І. Гізеля є їх барокова спрямованість. І це не випадкова, адже роки життя і діяльності цієї талановитої особистості припадають на період бароко. Мотиви цього стилю світосприйняття буквально пронизують твори філософа. Найповніше вони проявляються в його вченні про людину. Воно має екзистенційний і гуманістичний характер. І. Гізель звертає увагу на швидкоплинність людського життя і неабияку цінність для людини Бога, свободи і любові. Зрозуміло, в першу чергу любові до Бога. Значна увага у цьому вченні приділяється шляхам уникнення людиною гріховності, а також пізнанню власних можливостей.